

NGHIÊN CỨU VÀ HỌC TẬP

CÁC BIỆN PHÁP CHỐNG CHỦ NGHĨA CÁ NHÂN THEO QUAN ĐIỂM HỒ CHÍ MINH

Vương Xuân Hiệp^(*)

(*) Thạc sĩ, Khoa lý luận chính trị - Pháp luật, Đại học Công nghiệp Hà Nội.

Email: vuonghiep80@gmail.com

Nhận ngày 11 tháng 5 năm 2020. Chấp nhận đăng ngày 15 tháng 10 năm 2020.

Tóm tắt: Với Chủ tịch Hồ Chí Minh, chủ nghĩa cá nhân là một thứ vi trùng rất độc hại, len lỏi trong mỗi con người, làm cho phẩm chất đạo đức cách mạng bị hoen ố, làm cho người cách mạng phai nhạt lý tưởng. Vì vậy, đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân trở thành một yêu cầu quan trọng trong công cuộc kiến thiết nước nhà. Bài viết này góp phần làm rõ các biện pháp chống chủ nghĩa cá nhân mà Hồ Chí Minh đã chỉ ra và coi đây như là những yêu cầu bắt buộc trong công cuộc xây dựng, chỉnh đốn Đảng.

Từ khóa: Tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ nghĩa cá nhân, chống chủ nghĩa cá nhân.

Trong công cuộc đổi mới đất nước, chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh đã được Đảng ta xác định là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho mọi hành động của Đảng. Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, tư tưởng chống chủ nghĩa cá nhân là một nội dung căn bản. Không phải ngẫu nhiên mà nhân kỷ niệm 130 năm ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh (19 - 5 - 1890 - 19 - 5 - 2020) báo *Nhân dân* mở chuyên mục “Đinh ninh lời Bác dạy” để đăng lại một số bài viết của Người, thì bài đầu tiên đăng lại trên số báo 25378 (10 - 5 - 2020) là bài “Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân” được Người

viết và đăng báo *Nhân dân* số 5409 (3 - 2 - 1969).

Với Hồ Chí Minh, chống chủ nghĩa cá nhân là một yêu cầu cấp bách trong công cuộc kiến thiết nước nhà, là cuộc đấu tranh gay go, quyết liệt, lâu dài và vô cùng gian khổ. Ngay từ những ngày đầu xây dựng Nhà nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa, Người đã khẳng định cần phải thực hiện ngay việc sửa đổi lề lối làm việc, trong đó Người đặc biệt nhấn mạnh việc “chống chủ nghĩa cá nhân”. Người khẳng định: Mục đích của “chống chủ nghĩa cá nhân” là để xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên trong sạch, vững mạnh,

vừa tài, vừa đức hay vừa hồng, vừa chuyên đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của sự nghiệp cách mạng mới. Để chống chủ nghĩa cá nhân, Người đã đưa ra nhiều biện pháp thiết thực, trong đó có cả những biện pháp được chỉ rõ đối với từng đối tượng hoặc từng lĩnh vực, từng công việc nghề nghiệp cụ thể. Trên báo *Nhân dân* số 5409 ra ngày 3 - 2 - 1969 đã đăng bài “Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân” của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Trong bài báo có tầm quan trọng đặc biệt này mà giờ đây vẫn còn nguyên giá trị của một bài học bổ ích và hết sức quý báu đối với sự nghiệp xây dựng Đảng ta thành một Đảng thật sự trong sạch, vững mạnh để Đảng ta “vừa là đạo đức, vừa là văn minh”, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của công cuộc đổi mới đất nước, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Để làm cho tất cả cán bộ, đảng viên xứng đáng là những chiến sĩ cách mạng, Đảng ta phải ra sức tăng cường giáo dục toàn Đảng về lý tưởng cộng sản chủ nghĩa, về đường lối, chính sách của Đảng, về nhiệm vụ và đạo đức của người đảng viên. Phải thực hành phê bình và tự phê bình nghiêm chỉnh trong Đảng. Phải hoan nghênh và khuyến khích quần chúng thật thà phê bình cán bộ, đảng viên. Chế độ sinh hoạt của chi bộ phải nghiêm túc. Kỷ luật của Đảng phải nghiêm minh. Công tác kiểm tra của Đảng phải chặt chẽ. Mỗi cán bộ, đảng viên phải đặt lợi ích của cách mạng, của Đảng, của nhân dân lên trên hết, trước hết. Phải kiên quyết *quét*

sạch chủ nghĩa cá nhân, nâng cao đạo đức cách mạng, bồi dưỡng tư tưởng tập thể, tinh thần đoàn kết, tính tổ chức và tính kỷ luật. Phải đi sâu đi sát thực tế, gần gũi quần chúng, thật sự tôn trọng và phát huy quyền làm chủ tập thể của nhân dân. Phải cố gắng học tập, rèn luyện, nâng cao trình độ hiểu biết để làm tốt mọi nhiệm vụ”¹. Đây chính là bài viết mà Người đã tóm lược đầy đủ các biện pháp đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân mà trước đó Người đã đề cập.

Một là, tự phê bình và phê bình. Với Hồ Chí Minh, để chống chủ nghĩa cá nhân, biện pháp mà Người gọi là “thang thuốc” hay nhất và thiết thực nhất chính là tự phê bình và phê bình. Năm 1947, ngay sau những ngày lịch sử quan trọng nhất của một đất nước đã giành được quyền độc lập dân tộc, Hồ Chí Minh trên cương vị người đứng đầu - Chủ tịch của một nước mới tuyên bố độc lập đã rất lo lắng về phẩm chất, nhân cách cũng như tác phong làm việc của đội ngũ cán bộ, đảng viên còn non kinh nghiệm, ít hiểu biết trong công cuộc vĩ đại là xây dựng và kiến thiết nước nhà. Tác phẩm “Sửa đổi lối làm việc” ra đời chính là do nhu cầu quan trọng ấy. Trong công cuộc xây dựng xã hội mới, vấn đề sửa, chống những thói hư tật xấu là vấn đề mà Người đã dành nhiều tâm lực, trí lực để tìm ra những giải pháp hữu hiệu, thiết thực và phù hợp nhất. Chủ nghĩa cá nhân được

¹ Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, t.15, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tr.547.

Người coi như là kẻ thù bên trong, là “giặc nội xâm”, nhưng không chỉ là kẻ thù bên trong, “giặc nội xâm” của một dân tộc, mà còn là kẻ thù bên trong, “giặc nội xâm” của chính mỗi con người. Với nhận thức sâu sắc này, Người nhấn mạnh: “Mỗi đảng viên, mỗi cán bộ, cần phải thật thà tự xét và xét đồng chí mình, ai có khuyết điểm nào, thì phải thật thà cố gắng tự sửa chữa và giúp sửa chữa lẫn nhau. Thang thuốc hay nhất là thiết thực phê bình và tự phê bình”². Việc thật thà tự xét mình là một việc làm rất khó. Song, nếu mình tự phê bình mình một cách trung thực được thì phê bình người khác mới chân thành, thẳng thắn và khách quan được. Theo Người, trong mỗi con người luôn có mặt tốt và mặt xấu, hay và dở, nên mỗi người cần phải nhận thấy rõ mặt chưa tốt của mình để đấu tranh và khắc phục. Khi đã trung thực nhận rõ khuyết điểm của bản thân thì việc phê bình đồng chí mình là một nhiệm vụ quan trọng trong sự nghiệp cách mạng. Không chỉ thế, Người còn cho rằng, việc phê bình đồng nghiệp, đồng chí của mình là làm cho cái xấu mất đi, cái tốt sẽ phát triển mạnh lên, chứ không phải phê bình để họ xấu hơn. Phê bình là giúp họ sửa đổi những sai lầm, khuyết điểm để tiến bộ hơn, dần hoàn thiện hơn. Bởi, “đá đi lâu cũng mòn. Sắt mài lâu cũng sắc. Ta cố gắng sửa chữa thì khuyết điểm ngày càng bớt, ưu điểm ngày càng thêm. Đảng viên và cán bộ ngày càng trở nên người chân chính cách mạng. Đảng ngày càng phát triển”³.

Để sửa đổi lối làm việc của cán bộ, đảng viên, Hồ Chí Minh đã giải thích rõ các bệnh do chủ nghĩa cá nhân sinh ra và cho thấy sự nguy hại của chủ nghĩa cá nhân đối với cách mạng, với tổ chức. Không những chỉ rõ căn bệnh đó sinh ra từ đâu, Người còn đưa ra những cách chữa, cách “tẩy sạch” các bệnh đó. Đặc biệt, khi giải thích rõ “bệnh lười biếng” và “bệnh tự nạnh”, Hồ Chí Minh đã chỉ ra một cách cụ thể “cách chữa” cho các căn bệnh này. Chẳng hạn, đối với “bệnh tự nạnh”, cách chữa theo Hồ Chí Minh là: “Giải thích cho họ hiểu: đồng cam cộng khổ là một điều rất hay, rất tốt. Nhất là trong lúc cái gì cũng còn túng thiếu, và mỗi đảng viên, mỗi cán bộ cần phải làm kiểu mẫu trong sự cần lao, tiết kiệm. Nhưng cũng phải tùy theo hoàn cảnh. Cái gì thái quá cũng không tốt. Bình đẳng thái quá cũng không tốt”⁴. Những cách chữa các căn bệnh do chủ nghĩa cá nhân sinh ra được Hồ Chí Minh chỉ ra một cách cụ thể với từng đối tượng và mang tính thực tiễn cao. Khi giải quyết bất kỳ một vấn đề gì, Người luôn đặt nó trong từng hoàn cảnh. Chỉ ra cách chữa các căn bệnh này, nhưng bởi những bệnh đó đều do chính cá nhân đó mà ra, nên vai trò của cá nhân trong việc tự nhận thức và sửa chữa theo Người, là rất quan trọng.

Sau bài viết “Sửa đổi lối làm việc”, vẫn với bút danh X.Y.Z mà Người đã sử dụng trên báo *Sự thật* số 101 ra ngày 15-10-1948,

² Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.5, tr.302.

³ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.5, tr.302.

⁴ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.5, tr.300.

Hồ Chí Minh đã viết và cho đăng bài “Chủ nghĩa cá nhân”. Điều này cho thấy vấn đề làm rõ biểu hiện, cũng như cách “tẩy sạch” chủ nghĩa cá nhân trong công cuộc kiến thiết nước nhà vẫn là vấn đề hết sức quan trọng và cấp thiết. Hồ Chí Minh khẳng định: “Muốn tẩy sạch bệnh ấy, thì cần phải nâng cao trình độ giác ngộ của mình; phải học theo cái tinh thần kiên quyết, dũng cảm, hy sinh, của nhân dân và của chiến sĩ”⁵. Với Người, “nâng cao trình độ giác ngộ” chính là yêu cầu bức thiết đặt ra trong quá trình phát triển của cách mạng Việt Nam mà theo đó, mỗi cán bộ, đảng viên cần phải luôn có nhận thức đúng đắn, khoa học, thấm nhuần chủ nghĩa, học thuyết cách mạng Mác - Lênin. Sự “giác ngộ” ấy thể hiện cụ thể qua từng tấm gương về phẩm chất đạo đức, nhân cách và tinh thần sẵn sàng hy sinh bản thân vì cách mạng, vì sự nghiệp giải phóng dân tộc, đem lại lợi ích cho đồng đội, cho nhân dân. “Có những đồng bào hy sinh cả gia tài, điền sản, để giúp kháng chiến. Có những chiến sĩ tưới dầu châm lửa vào mình, để đốt đồn địch. Đó là những người anh hùng, bỏ nhà, bỏ mình vì nước. Cái tinh thần cao cả về vang ấy sẽ soi sáng muôn đời, và luôn luôn làm kiểu mẫu cho mọi người noi theo”⁶. Bởi vậy, với Người, “giác ngộ” không đơn thuần chỉ là biết và hiểu, mà phải là đi theo, làm theo học thuyết cách mạng Mác - Lênin một cách tự nguyện, một cách cống hiến hết mình. Bệnh “quan liêu”, theo Người cũng từ chủ nghĩa cá nhân mà sinh ra. Muốn tẩy sạch bệnh quan liêu thì mỗi người cán bộ, đảng

viên phải luôn đi sâu, đi sát vào đời sống của quần chúng, phải gần dân, gần bó máu thịt với dân để lắng nghe ý kiến, tâm tư, nguyện vọng của dân.

Hồ Chí Minh cho rằng, cán bộ, đảng viên là lãnh đạo nhưng đồng thời cũng là “đầy tớ”, là “công bộc” của dân. “Đầy tớ” hay “công bộc” không có nghĩa là phục tùng, mà là phục vụ dân và do vậy, những người đó không chỉ có tâm, mà phải có tài, phải vừa hồng, vừa chuyên. “Muốn làm được sự nghiệp ấy, các cán bộ, đảng viên, đoàn viên cần có ý thức giác ngộ xã hội chủ nghĩa cao, một lòng một dạ phấn đấu cho chủ nghĩa xã hội. Đề tu dưỡng đạo đức xã hội chủ nghĩa, phải kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân. Phải luôn luôn tự phê bình một cách thật thà, tự phê bình từ trên xuống dưới”⁷. Bản thân mỗi cán bộ, đảng viên cũng cần phải nhận thức rõ nguyên tắc “phê bình”, trước hết là mình phải tự phê bình mình, tự nhận thấy những sai lầm, khuyết điểm của bản thân, thì khi phê bình đồng chí, đồng đội mình mới thẳng thắn, chân thành được. Bên cạnh đó, việc thực hiện phê bình cũng phải theo nguyên tắc từ trên xuống để đảm bảo việc đóng góp ý kiến xây dựng hoàn toàn khách quan. Cán bộ cấp trên phải luôn gương mẫu chỉ ra những hạn chế, khuyết điểm của mình và đề xuất phương hướng, biện pháp khắc phục thì quần chúng, nhân dân mới làm theo, làm tốt được.

⁵ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.5, tr.624.

⁶ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.5, tr.624.

⁷ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.12, tr.231.

Hai là, học tập lý luận, nâng cao trình độ lý luận. Theo Hồ Chí Minh, đây cũng là một biện pháp cấp thiết để đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân. Bồi dưỡng, nâng cao trình độ lý luận là nhiệm vụ không những của tổ chức đảng, mà còn là của toàn bộ cán bộ, đảng viên. Đảng muốn vững thì phải có chủ nghĩa làm cốt và phải giữ vững chủ nghĩa ấy. Đảng viên muốn mạnh thì phải theo lý luận cách mạng tiên phong, phải có lập trường vững vàng, quan điểm đúng đắn và phương pháp khoa học. Thường xuyên nâng cao trình độ lý luận chính là biện pháp tăng cường đấu tranh để bảo vệ sự trong sáng của chủ nghĩa, của học thuyết cách mạng. Hồ Chí Minh khẳng định: “Muốn thế phải nâng cao trình độ lý luận chung của Đảng, phải tổ chức học tập lý luận trong Đảng, trước hết là trong những cán bộ cốt cán của Đảng. Xem thế, chúng ta thấy học tập lý luận là một sự bức thiết đối với Đảng ta như thế nào”⁸. Việc học tập để nâng cao trình độ lý luận là nhiệm vụ thường xuyên, cần thiết trong Đảng. Thông qua việc nâng cao lý luận, mỗi cán bộ, đảng viên mới nâng cao được bản lĩnh chính trị, lập trường, quan điểm để ngày càng hoàn thiện và tạo sức mạnh cho Đảng. Đảng lãnh đạo quần chúng đi theo lý tưởng cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin, theo con đường cách mạng vô sản để tiến lên chủ nghĩa xã hội, thì mỗi cán bộ đảng viên cần phải luôn thấm nhuần chủ nghĩa ấy. “Từ trước tới nay, Đảng ta đã cố gắng liên hệ chặt chẽ chủ nghĩa Mác - Lênin với thực tế cách mạng Việt Nam. Cán bộ và

đảng viên ta nói chung đều có phẩm chất cách mạng tốt đẹp. Nhưng chúng ta còn nhiều khuyết điểm, như bệnh chủ quan, chủ nghĩa giáo điều và chủ nghĩa kinh nghiệm, tác phong quan liêu, chủ nghĩa cá nhân... Những khuyết điểm ấy ngăn trở sự tiến bộ của các đồng chí chúng ta. Chúng ta phải ra sức học tập chủ nghĩa Mác - Lênin, tăng cường giáo dục tư tưởng trong Đảng, đấu tranh khắc phục những khuyết điểm nói trên”⁹.

Để khắc phục những khuyết điểm, những căn bệnh do chủ nghĩa cá nhân sinh ra thì yêu cầu quan trọng bậc nhất là phải nắm được bản chất cốt lõi và tính khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin. Do vậy, học tập và vận dụng chủ nghĩa Mác - Lênin một cách sáng tạo và khoa học vào thực tiễn Việt Nam, theo Hồ Chí Minh, phải trở thành một nhiệm vụ quan trọng trong mọi thời điểm của cách mạng. Để đảm bảo giữ vững vai trò của Đảng Cộng sản trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, Đảng phải luôn giữ vững bản chất giai cấp, đảm bảo mục tiêu, định hướng của cách mạng. Ngay trong thời điểm này, Hồ Chí Minh đã nhận thấy rõ những biểu hiện xấu xa bởi những hành vi kiêu ngạo, tự mãn, ngu quên trên chiến thắng của một bộ phận cán bộ, đảng viên. Với những người này, sự khiêm tốn và tinh thần đấu tranh cách mạng đã bị phai nhạt, thay vào đó là sự ỷ lại, dựa dẫm và bàng quan trước các thế

⁸ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.11, tr.93

⁹ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.12, tr.676.

thực thù địch. Vì thế, Hồ Chí Minh cho rằng: “Phải nâng cao hơn nữa tính giai cấp và tính tiên phong của Đảng, tăng cường không ngừng mối liên hệ giữa Đảng và quần chúng, phải biết đoàn kết mọi người yêu nước và tiến bộ để xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà. Phải ra sức học tập có sáng tạo kinh nghiệm của các đảng anh em. Chúng ta tuyệt đối không được kiêu ngạo, tự mãn, chúng ta phải khiêm tốn như Lênin đã dạy”¹⁰. Học tập, nâng cao lý luận không có nghĩa là chỉ có học tập chủ nghĩa Mác - Lênin, mà cũng cần phải học tập kinh nghiệm các đảng anh em, các phong trào cách mạng khác trên thế giới. Sự thành công hay thất bại đều cho chúng ta những bài học kinh nghiệm quý báu để phát triển và trưởng thành. Đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân là mỗi cán bộ, đảng viên phải luôn biết phát huy tinh thần tập thể, tẩy trừ tư tưởng trục lợi cá nhân, hoàn thành tốt nhiệm vụ mình được giao phó. Đem lại lợi ích cho tập thể cũng chính là đem lại lợi ích cho bản thân mình. “Nếu mỗi cán bộ và đảng viên ta biết làm tròn nhiệm vụ của mình, bồi dưỡng và phát triển chủ nghĩa tập thể, tẩy trừ chủ nghĩa cá nhân, ra sức học tập chính trị, văn hoá, kỹ thuật, thì nhất định chúng ta sẽ vượt qua được mọi khó khăn, hoàn thành được nhiệm vụ một cách vẻ vang”¹¹.

Ba là, để chống chủ nghĩa cá nhân, Hồ Chí Minh cho rằng, Đảng phải thường xuyên tổ chức sinh hoạt một cách nghiêm túc. Tổ chức sinh hoạt là tạo cơ hội cho

các cá nhân đảng viên trong tổ chức có cơ hội trao đổi, chia sẻ, gắn kết, yêu thương nhiều hơn. Chính việc tham gia sinh hoạt tập thể sẽ làm cho mỗi cá nhân đảng viên mạnh dạn bày tỏ quan điểm của mình một cách công khai và thẳng thắn. Những buổi sinh hoạt tập thể thường xuyên là thời điểm để mỗi cá nhân đảng viên có thể tự phê bình và phê bình một cách khách quan và trung thực. Công tác tổ chức sinh hoạt phải thống nhất và đồng bộ từ trên xuống. Để các buổi sinh hoạt tập thể có hiệu quả cao, thì nội dung sinh hoạt phải phong phú, bám sát thực tiễn và đảm bảo tính thiết thực, đáp ứng nhu cầu quần chúng.

Bốn là, kỷ luật của Đảng phải nghiêm minh. Đây cũng là một biện pháp chống chủ nghĩa cá nhân được Hồ Chí Minh đưa ra và làm rõ. Kỷ luật trong Đảng được thực hiện một cách nghiêm chỉnh, công khai, minh bạch chính là sự thể hiện sức mạnh của tổ chức, của Đảng. Mọi thành viên trong Đảng đều phải được công bằng, không phân chia, phân biệt, bởi mọi người đều là đồng chí của nhau. Khi xem xét thi hành kỷ luật thì mọi đảng viên đều bình đẳng trước Điều lệ Đảng. Việc chấp hành nghị quyết và Điều lệ, tuân theo nguyên tắc tổ chức, lãnh đạo và sinh hoạt đúng đắn, nghiêm minh sẽ luôn làm cho Đảng trong sạch, vững mạnh. Để Đảng nghiêm minh trong công tác kỷ luật, thì mỗi đảng viên phải luôn là một kiểu mẫu về phục

¹⁰ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.12, tr.676.

¹¹ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.12, tr.336.

tùng kỷ luật. “Đối với những người có thành tích, phải khen thưởng, đối với những người mắc sai lầm thì phải phê bình, kiểm thảo giúp họ sửa chữa. Khi cần thiết thì phải thi hành kỷ luật nghiêm minh, đúng mức”¹². Công, tội phải phân minh, khen phải kịp thời, luận tội phải khách quan, đúng người, đúng tội. Không ai muốn xử lý đồng chí trong tổ chức của mình cả, nhưng khi mắc khuyết điểm thì phải công tâm và khách quan, không nể nang, giấu giếm khuyết điểm. Bao che, giảm tội, dùng tình cảm để xem xét, kết tội là sai nguyên tắc, làm suy yếu tổ chức. Chỉ có kỷ luật nghiêm minh, rắn đe mạnh mẽ thì những kẻ cơ hội và trục lợi mới không còn điều kiện, tiền đề cho chủ nghĩa cá nhân phát triển trong tổ chức. Kỷ luật nghiêm minh phải trở thành nguyên tắc, là sức mạnh để đảm bảo thắng lợi, thành công trong mọi giai đoạn phát triển của Đảng.

Năm là, công tác kiểm tra của Đảng phải chặt chẽ. Với Hồ Chí Minh, đây là biện pháp quan trọng để chống lại những biểu hiện tiêu cực trong tổ chức và qua đó, chống chủ nghĩa cá nhân. Kiểm tra, giám sát các hoạt động của tổ chức và các thành viên một cách thường xuyên sẽ cảnh báo được những nguy cơ tha hóa, biến chất của cá nhân trong tổ chức. Luôn dành nhiều sự rất quan tâm cho công tác kiểm tra của Đảng, trong “Bài nói tại Hội nghị tổng kết công tác kiểm tra của Đảng”, Hồ Chí Minh đã nói: “Vi kiểm tra có tác dụng thúc đẩy và giáo dục đảng viên và cán bộ làm tròn nhiệm vụ

đối với Đảng, đối với Nhà nước, làm gương mẫu tốt cho nhân dân. Do đó mà góp phần vào việc củng cố Đảng về tư tưởng, về tổ chức”¹³. Với nhận thức đúng đắn và sâu sắc về công tác kiểm tra của Đảng, Hồ Chí Minh cho rằng mỗi cán bộ, đảng viên cần phải thấy được việc kiểm tra, giám sát là nhằm thúc đẩy, giáo dục chứ không phải bới móc cái xấu, cái chưa tốt để kiểm điểm hay “vạch lá tìm sâu” để xử lý. Công tác kiểm tra, giám sát của Đảng phải được xem xét và thực hiện thường xuyên và có trách nhiệm, chứ không phải kiểm tra cho có, cho xong để hoàn thành kế hoạch. Chính trong quá trình kiểm tra, giám sát ấy, những kẻ có tư tưởng cá nhân chủ nghĩa sẽ không còn cơ hội để thực hiện hành vi trục lợi. Cũng chính trong bài phát biểu này, ngoài việc chỉ ra những thành tích đã đạt được trong công tác kiểm tra, giám sát của Đảng, Hồ Chí Minh còn đưa ra nhận xét: “Nhưng cũng còn một số cán bộ và đảng viên phạm kỷ luật. Đó là do cá nhân chủ nghĩa làm họ mù quáng. Đảng phải giáo dục họ, giúp đỡ họ sửa chữa để xứng đáng là người đảng viên”¹⁴. Ai cũng có lúc, có thời điểm mắc phải những sai lầm, khuyết điểm, đặc biệt là cán bộ, đảng viên, thì lại càng nhiều yếu tố lôi kéo làm sa ngã phẩm chất, nhân cách người cán bộ cách mạng. Để công tác kiểm tra, giám sát đem lại hiệu quả cao thì mỗi đảng viên, chi bộ và cấp ủy phải luôn

¹² Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.15, tr.170.

¹³ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.14, tr.362.

¹⁴ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.14, tr.363.

tăng cường công tác tư tưởng của Đảng để giữ vững lập trường, quan điểm. Mỗi đảng viên phải luôn rèn luyện, trau dồi đạo đức cách mạng, nâng cao năng lực chuyên môn, gương mẫu trong việc chấp hành kỷ luật của Đảng.

Sáu là, nâng cao đạo đức cách mạng. Với Hồ Chí Minh, đây chính là biện pháp hữu hiệu nhất để chống chủ nghĩa cá nhân. Không chỉ thế, Người còn coi biện pháp *nâng cao đạo đức cách mạng, bồi dưỡng tinh thần tập thể, tinh thần đoàn kết* là biện pháp căn bản, xuyên suốt quá trình phát triển đi lên chủ nghĩa xã hội của Đảng, của dân tộc ta. Đạo đức cách mạng, theo Hồ Chí Minh, là đạo đức của người cách mạng, của người luôn có tinh thần và hành động “chí công vô tư”. Người có đạo đức cách mạng cũng chính là người có tinh thần tập thể, hết mình vì tổ chức, vì nhân dân, luôn đặt việc công lên trên việc tư, không màng đến cái tư. “Đạo đức cách mạng là đạo đức tập thể, nó phải đánh thắng và tiêu diệt chủ nghĩa cá nhân. Chủ nghĩa cá nhân là việc gì cũng chỉ lo cho lợi ích riêng của mình, không quan tâm đến lợi ích chung của tập thể. “Miễn là mình béo, mặc thiên hạ gầy””¹⁵. Người có đạo đức cách mạng hay đạo đức tập thể thì bất kỳ ở cương vị lãnh đạo hay nhân viên, bất kỳ làm công việc gì, cao sang hay nghèo hèn đều phải là người không sợ khó, không sợ khổ, đều một lòng, một dạ phục vụ lợi ích cho giai cấp, cho dân tộc, cho nhân dân. Bên cạnh đó, đoàn kết cũng chính là một vũ khí lợi hại để đấu tranh chống chủ nghĩa

cá nhân. Đoàn kết là quá trình tập hợp lực lượng đi đến thống nhất về tư tưởng và hành động trong tập thể để đem lại lợi ích chung cho tập thể. Tổ chức nào có đoàn kết, tổ chức ấy có sức mạnh vô địch. Trong một tập thể đoàn kết sẽ không có chỗ cho chủ nghĩa cá nhân hình thành và phát triển. Do vậy, với Hồ Chí Minh, phát huy truyền thống đại đoàn kết toàn dân tộc trở thành một nhiệm vụ quan trọng trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội. Thường xuyên giáo dục và phát huy các giá trị truyền thống dân tộc, đưa truyền thống đoàn kết của dân tộc trở thành hệ tư tưởng mới hiện đại. Việc bồi dưỡng tinh thần đoàn kết trong mọi giai đoạn, mọi thời điểm, mọi tổ chức và cá nhân trở thành yêu cầu quan trọng để chống chủ nghĩa cá nhân, xây dựng chủ nghĩa tập thể, chủ nghĩa xã hội.

Bảy là, để chống chủ nghĩa cá nhân đòi hỏi Đảng phải đi sâu, đi sát thực tế, gần gũi với quần chúng, gần bó chặt chẽ với dân, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của nhân dân. Hồ Chí Minh là người luôn quan tâm và có tinh thần sâu sát, gần gũi với nhân dân, tôn trọng nhân dân. Trong mọi việc làm của mình, Người luôn đặt lợi ích của nhân dân lên hàng đầu. Người cho rằng, chỉ có gần dân mới thấu hiểu được tâm tư, nguyện vọng của dân và mới có được chính sách đúng đắn, tạo được niềm tin của nhân dân với Đảng, với Nhà nước. Hồ Chí Minh luôn phê bình những cán bộ, đảng viên có thái độ

¹⁵ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.13, tr.90.

quan liêu, xa rời thực tế, chỉ biết làm theo ý mình, áp đặt chủ quan. Người cách mạng phải có đạo đức cách mạng, phải luôn cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, luôn liên hệ mật thiết với nhân dân. Đạo đức cách mạng làm cho người cán bộ, đảng viên luôn biết lắng nghe ý kiến của quần chúng và chịu sự kiểm soát của quần chúng. Nhân dân yêu quý cán bộ, lắng nghe, tin và làm theo đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước không phải là tin vào cái mác “cộng sản” của cán bộ, mà là do người cán bộ đã yêu quý nhân dân, kính trọng dân, khuyến khích dân phát huy cao độ quyền làm chủ của mình. Đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân cần và rất cần phải xây dựng đạo đức cách mạng, bởi: “Đạo đức cách mạng là hòa mình với quần chúng thành một khối, tin quần chúng, hiểu quần chúng, lắng nghe ý kiến của quần chúng”¹⁶. Không kiêu ngạo mà phải khiêm tốn, gần gũi quần chúng nhưng cũng không dễ dãi. Không chủ quan, duy ý chí mà phải thực sự cầu thị, lắng nghe tâm tư, nguyện vọng của dân. Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng của mình, Hồ Chí Minh luôn thể hiện phong cách và lối sống giản dị, gần gũi với nhân dân. Ngay cả cách ăn mặc, ứng xử, giao tiếp với quần chúng, Người luôn đem lại những thiện cảm tốt đẹp trong lòng người dân. Không chỉ nhân dân Việt Nam, mà cả bạn bè quốc tế, Hồ Chí Minh cũng luôn để lại trong lòng họ, từ người dân thường đến chính khách, lãnh tụ của các quốc gia tình cảm nồng ấm, giản dị, gần gũi và yêu thương.

Chính tình yêu thương con người được xây dựng trên các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc đã tạo nên một hình mẫu lý tưởng cho công cuộc xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa và Người trở thành một tấm gương sáng về đạo đức cách mạng trong lòng dân và trong trái tim bạn bè thế giới.

“Chống chủ nghĩa cá nhân” ở nước ta trong giai đoạn hiện nay vẫn đang là vấn đề mang tính cấp thiết trong công cuộc xây dựng Đảng và Nhà nước để đi lên Chủ nghĩa xã hội. Đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân không phải chỉ là nhiệm vụ của Đảng, Nhà nước, mà là nhiệm vụ của toàn dân, đặc biệt cần thiết và quan trọng đối với đội ngũ cán bộ, đảng viên. Với tổ chức, Đảng phải ra sức tăng cường giáo dục, nâng cao trình độ, rèn luyện bản lĩnh, kiên định lập trường, tư tưởng, đạo đức, lối sống cho mỗi cán bộ, đảng viên, phải đảm bảo chế độ sinh hoạt của chi bộ luôn nghiêm túc, chặt chẽ, kỷ luật, nghiêm minh. Đối với bản thân mỗi cán bộ, đảng viên phải luôn xây dựng tinh thần đoàn kết, tính tự phê bình và phê bình cao, tạo thành phong trào nêu gương đạo đức cách mạng trong sáng, hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ của Đảng và nhân dân giao phó. Cho đến nay, tư tưởng Hồ Chí Minh về chống chủ nghĩa cá nhân đã trở thành tài sản vô giá, tiếp tục soi đường, chỉ lối cho chúng ta trong cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân nhằm xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội. □

¹⁶ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.11, tr.609.